

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Jennifer Hood

BESLUT
2016-09-12

Diarienummer
511-21949-2015

Sida
1(10)

Beslut om utökning av naturreservatet Änggårdsbergen i Göteborgs Stad

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syftet med naturreservatet
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Beslut om föreskrifter
Ärendets handläggning
Länsstyrelsens bedömning och motivering
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Beslutskarta (upphävda områden)
Bilaga 3. Översiktskarta
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Sändlista
Bilaga 6. Inkomna yttranden

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Änggårdsbergen
NVR ID:	2000801
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Göteborgs Stad
Ungefärlig mittpunkt:	N 6395192 - E 317941,5 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	Väster om det befintliga naturreservatet Änggårdsbergen i centrala Göteborg
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	35 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Naturgeografisk region:	Centrala Västkustens skärgårds- och kustområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat, vilket innebär att naturreservatet Änggårdsbergen utökas. Detta beslut omfattar endast det utökade området och är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Änggårdsbergen.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- *naturreservat enligt 7 § NVL 1975-09-22, dnr 11.1211-621-71*
(skjutbanor)

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs inom den del som är markerad på beslutskartan bilaga 2, när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

- *naturreservat enligt 13 § NVL 1973-01-02, dnr 11.121-2005-71*
(pegmatitbrott)

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd ersätts med nu aktuellt beslut när detta vunnit laga kraft. Områdena är markerade på beslutskartan, bilaga 2.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla ett storstadsnära naturområde där friluftsliv (som grundar sig på allemansrätten) och naturstudier ska kunna bedrivas,
- bevara naturvärden och arter knutna till livsmiljöer som ädellövskog, hållmarkstallskog, lövskog, rasbranter, bäckraviner och småvatten,
- bevara de geologiska värdena i pegmatitbrotten.

Syftet ska uppnås genom att:

- området skyddas mot exploatering och produktionsskogsbruk. Skogen ska i princip lämnas att utvecklas fritt och formas av naturliga processer, som ras och stormfällningar. Viss röjning av inträngande gran och främmande trädslag kan eventuellt behöva göras. Om behov uppstår ska röjning av sly göras kring grova lövträd,
- småvatten/dammar är viktiga lokaler för bland annat groddjur och dessa vattenmiljöer ska inte växa igen,
- pegmatitbrotten skyddas mot täktverksamhet och andra ingrepp. Om behov uppstår kan viss röjning av vegetation behöva göras,
- området är tillgängligt för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Det aktuella naturområdet ligger i direkt anslutning till det befintliga naturreservatet Änggårdsbergens västra kant i centrala Göteborg. Göteborgs Stad planerar att bygga ut och omvandla Högsbo industriområde, som ligger intill naturområdet, till ett nytt bostadsområde. I samband med detta samarbetar Länsstyrelsen och Göteborgs Stad kring frågan om Änggårdsbergens framtida utveckling. Både Länsstyrelsen och Göteborgs Stad anser att det är av stor betydelse att det välbesökta och populära natur- och rekreationsområdet Änggårdsbergen utvecklas och utökas, samt att man kompletterar stadens utbyggnad med närliggande naturområden av hög kvalitet för friluftslivet.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. *Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)*

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. uppföra vindkraftverk, mast, antenn eller liknande,
5. anordna upplag,
6. borra, gräva, schakta, bedriva täkt, utfylla, tippa, dika eller dämna,
7. avverka, utföra skogsbruksåtgärder samt på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. ta bort, flytta eller upparbeta dött träd, buskar eller vindfällor. Träd som har fallit eller riskerar att falla över vägar, staket, byggnader och mark som är ianspråktagen för industri, bostäder, verksamheter och anläggningar får, efter samråd med förvaltaren, tas ner och läggas som död ved på lämplig plats i reservatet,
9. gödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. gräva ner befintliga luftledningar,
11. anlägga stigar för friluftslivet och gång/cykel/ridvägar,
12. bryta loss stenar och bergartsprov i pegmatitbrotten.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- Vid reparation, underhåll och trädsäkring av befintliga luftledningar. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Informationstavlor sätts upp vid lämpliga entréer; staket och informationstavlor sätts upp vid behov i pegmatitbrotten; eventuella stigar för friluftslivets behov anläggs.
3. Gallring och röjning vid behov; avspärrning vid pegmatitbrotten vid behov.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. framföra motordrivet fordon i terrängen, annat än i samband med uttransport av fällt vilt vid jakt,
2. utplantera växt- eller djurart,
3. elda,
4. tälta,
5. medföra okopplad hund,
6. samla in djur, mossor, lavar och svampar samt gräva upp kärleväxter. Att plocka blommor, bär och matsvamp i reservatet är dock tillåtet,
7. ställa upp husvagn/husbil,
8. skada och ta bort levande och döda träd och buskar samt vindfällan.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. ordna tävlingar och andra arrangemang.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
- Vid eftersök av skadat vilt med hjälp av lös hund.
- När ledningsinnehavare vid reparation, underhåll och trädsäkring av befintliga luftledningar eller nedgrävning av befintliga luftledningar använder erforderliga motordrivna fordon. Eventuella markskador ska reparerarar.

Ärendets handläggning

Utökning av det befintliga naturreservatet Änggårdsbergen har funnits med i programmet "Den tätortsnära naturen i Göteborgsregionen" sedan 2003. Länsstyrelsen och berörda kommuner har fått i uppdrag av regeringen att skydda områdena med höga natur- och friluftsvärden i programmet som naturreservat. Göteborgs Stad påbörjade 2014 sitt arbete med nytt planprogram för Högsbo industriområde och begärde då att Länsstyrelsen skulle upphäva det befintliga naturreservatet i de delar som idag är skjutbanor, för att möjliggöra byggande av bostäder där. I samband med detta inledde Länsstyrelsen och Göteborgs Stad diskussioner om att samtidigt utöka reservatet med naturmarken mellan industriområdet och det befintliga naturreservatet.

Göteborgs Stad (Fastighetskontoret) äger all mark inom området och har inte begärt någon ersättning för att avsätta området som naturreservat.

Göteborgs Stad (Fastighetskontoret samt Park- och naturförvaltningen), Ellevio AB och Göteborgs Pistol- och Sportskytteklubb har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Göteborgs Stad, Skogsstyrelsen och SGU.

Mölnads Stad, Stiftelsen Göteborgs Skyttesport, Trafikkontoret, Statens Geotekniska Institut, Göteborgsregionens Kommunalförbund, Göteborgs Botaniska Trädgård, Göteborgs Naturhistoriska Museum, LRF, Friluftsförbundet, Järnbrotts Scoutkår, Naturskyddsföreningen i Bohuslän respektive Göteborg, Botaniska Föreningen i Göteborg, Göteborgs Ornitologiska Förening, Västsvenska Entomologklubben och Göteborgs Svampklubb har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden och Länsstyrelsens ställningstagande finns i bilaga 6.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet (den utökade delen)

Änggårdsbergen är ett stort naturområde mitt i centrala Göteborg. Det skyddades som naturreservat 1975 och är ett mycket omtyckt och välbesökt friluftsområde, både av allmänheten och skolor och universitetet. Botaniska Trädgården ligger i direkt anslutning till naturreservatet. Utökningen med det aktuella naturområdet innebär en värdefull förstärkning till det befintliga reservatet.

Väster om det befintliga naturreservatet ligger naturområdet som det här beslutet avser. Det är ett område som består av branta västvända bergsslutt-

ningar och plåtåer be vuxna till största delen med hällmarkstallskog. I rasbranter och bäckraviner växer ädellövskog, med bland annat ask, alm, lind, ek och lönn, samt triviallövskog. I området finns inslag av lövsumpskog och småvatten, samt ur naturvårdssynpunkt värdefulla strukturer som död ved, block, lodytor och grova lövträd. En del signalarter och rödlistade svampar och kryptogamer har hittats. Området är ett lämpligt häcknings- och födosöksområde för många fågelarter, bland annat mindre hackspett och spillkråka. Berguv har tidigare häckat i ett av pegmatitbrotten och nattskärorna, som häckar vid ljunghedarna i det befintliga naturreservatet, födosöker sannolikt i det aktuella området. Hasselsnok har hittats i norra delen. De rödlistade trädslagen ask och skogsalm är vanligt förekommande.

Det finns två gamla pegmatitbrott som skyddades som naturminne (numera att betrakta som naturreservat) 1973 för sina höga geologiska värden. Här är det stor risk för ras och områdena är inhägnade med hänsyn till allmänhetens säkerhet. Det finns ett flertal fornlämningar i området, bland annat sten-sättningar och en fornborg i norra delen. Det ena pegmatitbrottet är klassat som fornlämning.

Motivering av beslutet

Att skydda det aktuella naturområdet som naturreservat ger det befintliga reservatet, som har mycket höga natur- och friluftsvärden, en värdefull förstärkning. Eftersom området ligger i centrala Göteborg så är det av stor vikt att skydda mer naturmark som rekreationsområde och förhindra exploatering in på naturreservatet. Skogen hyser naturvärden idag, och värdena kommer på sikt att öka genom bland annat mer död ved. Här finns naturvårdsintressanta inslag och strukturer som småvatten och bäckar, rasbranter med block och lodytor, grova lövträd och liggande och stående döda träd.

I samband med att naturreservatet utökas ses de befintliga gränserna över kring skjutbanorna. Gränsdragningen från 1975 innebär att en av skjutbanorna togs med i naturreservatet i sin helhet och den andra till viss del (gränsen går tvärs över). Skjutbanorna är inhägnade och inte allmänt tillgängliga för allmänheten. Länsstyrelsen bedömer att den mark som upptas av skjutbanor är ianspråktagen och var så redan när naturreservatet Änggårdsbergen bildades. En lämpligare gränsdragning bedöms vara att utesluta skjutbanorna ur reservatet. Länsstyrelsen anser att det faktum att marken är ianspråktagen som inhägnade skjutbanor, som inte är tillgängliga för allmänheten, utgör sådant synnerligt skäl som krävs enligt 7 kap 7 § miljöbalken för att upphäva del av ett naturreservat.

Beslutet om att skydda pegmatitbrotten som naturminne (numera naturreservat) från 1973 upphävs i sin helhet i och med detta beslut. Pegmatitbrotten ingår nu istället i sin helhet i naturreservatet Änggårdsbergen. Föreskrifterna från det gamla beslutet har tagits med i det nya och stenbrotten kommer att ingå som skötselområde i den kommande skötselplanen för Änggårdsbergen. Länsstyrelsen bedömer att det gamla beslutet om naturminne kan upphävas eftersom pegmatitbrotten nu ingår i det större naturreservatet.

Föreskrifterna har utformats för att förhindra sådant som kan skada naturvärden och upplevelsen av områdets friluftsvärden, till exempel bebyggelse, anläggningar, vägar, avverkning, insamling av djur och växter. Att bedriva täkt kan skada de geologiska värdena i pegmatitbrotten och är därför förbjudet. Att ta sten- och bergartsprover från brotten kräver tillstånd från Länsstyrelsen, så att det ska vara möjligt för skolor och universitetet att bedriva studier där, men möjligt för Länsstyrelsen att ställa villkor. Med hänsyn till det stora antalet besökare som vistas i naturreservatet förbjuds okopplade hundar. Göteborgs Stad planerar en gångväg/promenadväg mellan naturreservatet och den bebyggda marken. Utrymmet mellan det ena pegmatitbrottet och bebyggd mark är trångt, vilket skulle kunna försvåra anläggandet av en gångväg/promenadväg just förbi pegmatitbrottet. I naturreservatet ingår stigen fram till pegmatitbrottet, och det är enligt Länsstyrelsens bedömning viktigt att stigen ligger innanför naturreservatet så att framkomligheten till pegmatitbrottet säkerställs. Cykel-, gång- och ridvägar, liksom stigar, kan vara viktiga för friluftslivets behov. Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt att kunna ställa villkor om var, hur och när de anläggs, så därför krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att göra detta. Även för att ordna tävlingar och andra arrangemang krävs tillstånd från Länsstyrelsen, för att det ska vara möjligt att ställa villkor om var, hur och när de genomförs, till exempel för att undvika störning under fåglarnas häckningssäsong.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Det aktuella området berör delar av tre detaljplaner (stadsplan 480K-II-3214, detaljplan 1480K-II-4251, stadsplan 480K-II-3639). Naturreservatet strider inte mot planerna. I översiktsplanen för Göteborgs Stad anges området som område med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild och/eller kulturlandskap. Närmast skjutbanorna anges det som utredningsområde för framtida bebyggelseområde.

Området berör naturreservatet Änggårdsbergen (1975-09-22, dnr 11.1211-621-71) i de delar som utgörs av skjutbanor samt två pegmatitbrott som är skyddade som naturminne, numera att betrakta som naturreservat (1973-01-02, dnr 11.121-2005-71). Det berör också liten del av strandskyddsområde 300 m för Axlemossen. Området ingår i riksintresse för naturvård (Änggårdsbergen NRO 14-155). Det ingår inte i Natura 2000.

Länsstyrelsen bedömer att det här beslutet är förenligt med ovanstående planer, förordnanden och riksintresse.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv och God bebyggd miljö.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplýsningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är till exempel följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.
- Strandskyddsbestämmelser enligt 7 kap miljöbalken.
- Kulturmiljölagen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med Göteborgs Stad.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Länsstyrelsen fastställer ingen skötselplan för området i det här beslutet. Förvaltningen kommer att bedrivas enligt den skötselplan som kommer

att fastställas i samband med översynen av det befintliga naturreservatet Änggårdsbergen (beslutsdatum 1975-09-22, dnr 11.1211-621-71). Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg. Skickar du med e-post är adressen vastragotaland@lansstyrelsen.se

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Formellt anses du ha tagit del av beslutet den dag beslutet kungörs genom annons i Göteborgs-Posten vilket beräknas ske inom 1-2 veckor efter beslutsdatum. Är du osäker på när tidsfristen om tre veckor löper ut så kan du kontakta Länsstyrelsens handläggare i ärendet.

Överklagandet ska ske skriftligen. I skrivelsen ska du

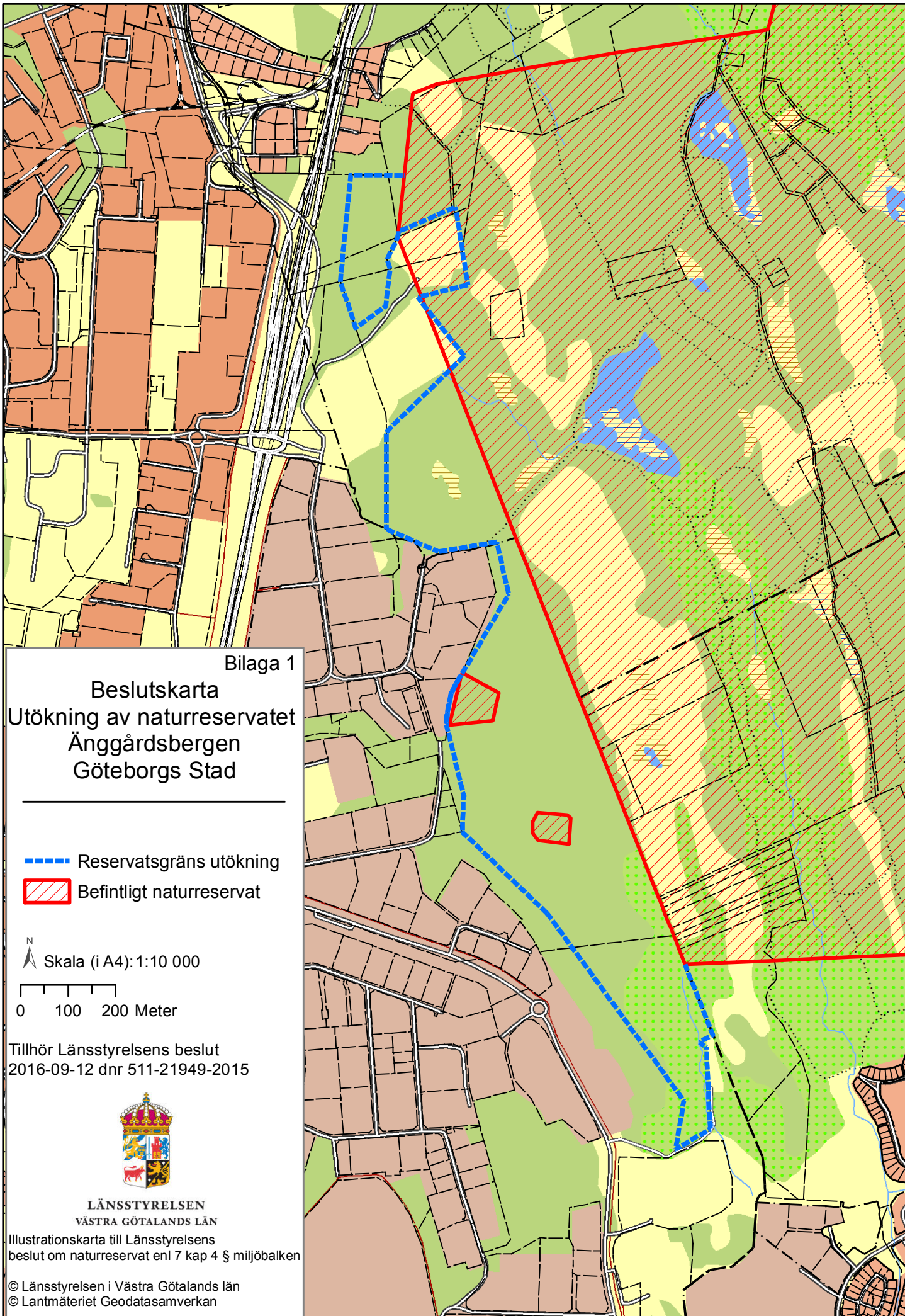
- tala om vilket beslut du överklagar genom att i rubrik eller ämnesrad ange naturreservatets namn Änggårdsbergen (utökning), beslutsdatum 2016-09-12 och diarienummer 511-21949-2015.
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras och varför
- uppge ditt namn, adress, eventuell e-postadress och telefonnummer.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Paula Franco de Castro och länsjurist Martin Jansson.

Lisbeth Schultze

Jennifer Hood

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

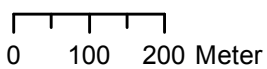

Bilaga 1

Beslutskarta Utökning av naturreservatet Änggårdsbergen Göteborgs Stad

- Reservatsgräns utökning
- Befintligt naturreservat

Skala (i A4): 1:10 000

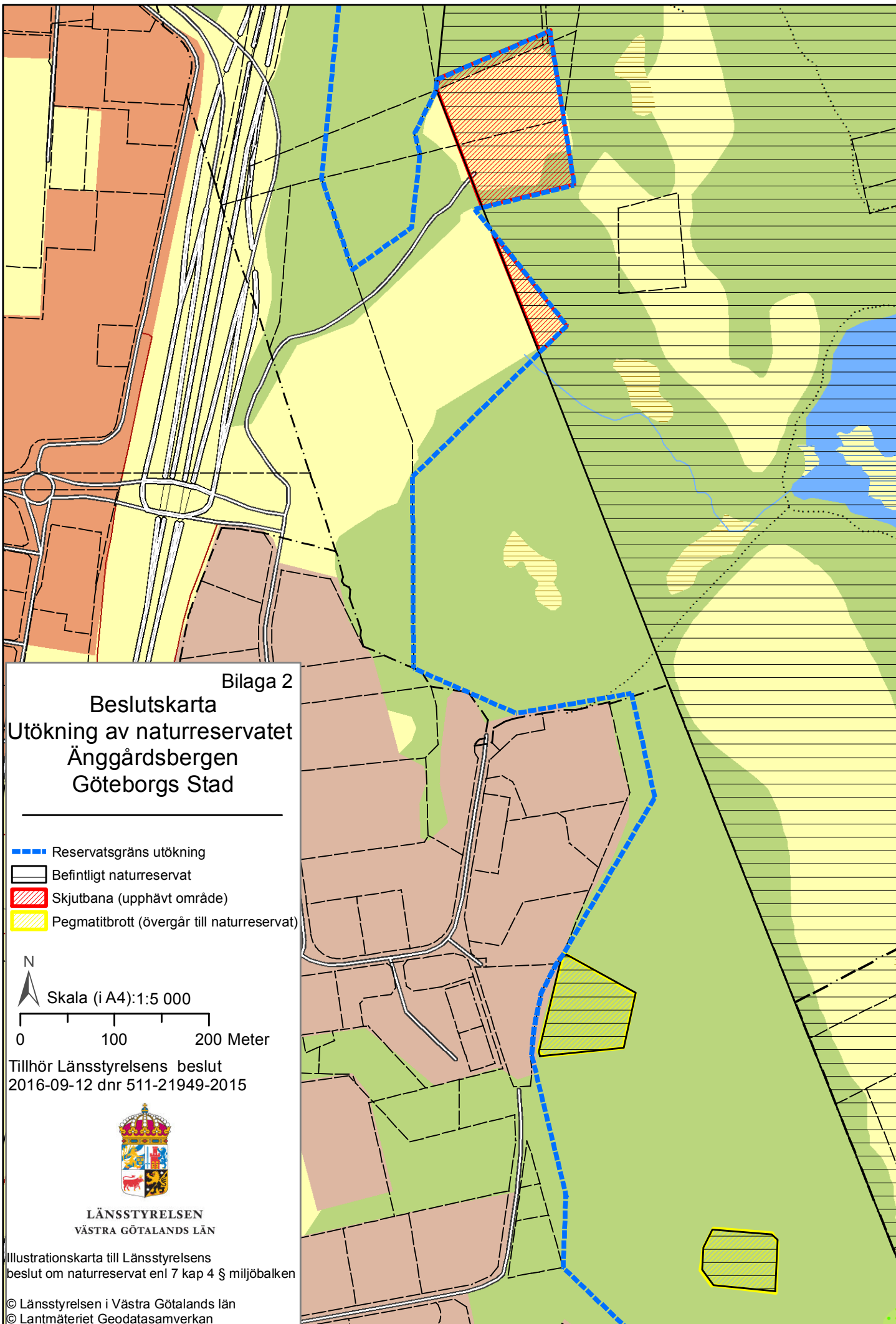
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2016-09-12 dnr 511-21949-2015

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till Länsstyrelsens
beslut om naturreservat enl 7 kap 4 § miljöbalken

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2

Beslutskarta
Utökning av naturreservatet
Änggårdsbergen
Göteborgs Stad

- Reservatsgräns utökning
- - - Befintligt naturreservat
- ▨ Skjutbana (upphävt område)
- ▨ Pegmatitbrott (övergår till naturreservat)

Skala (i A4): 1:5 000

0 100 200 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2016-09-12 dnr 511-21949-2015

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till Länsstyrelsens
beslut om naturreservat enl 7 kap 4 § miljöbalken

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

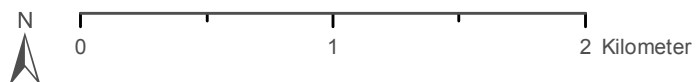
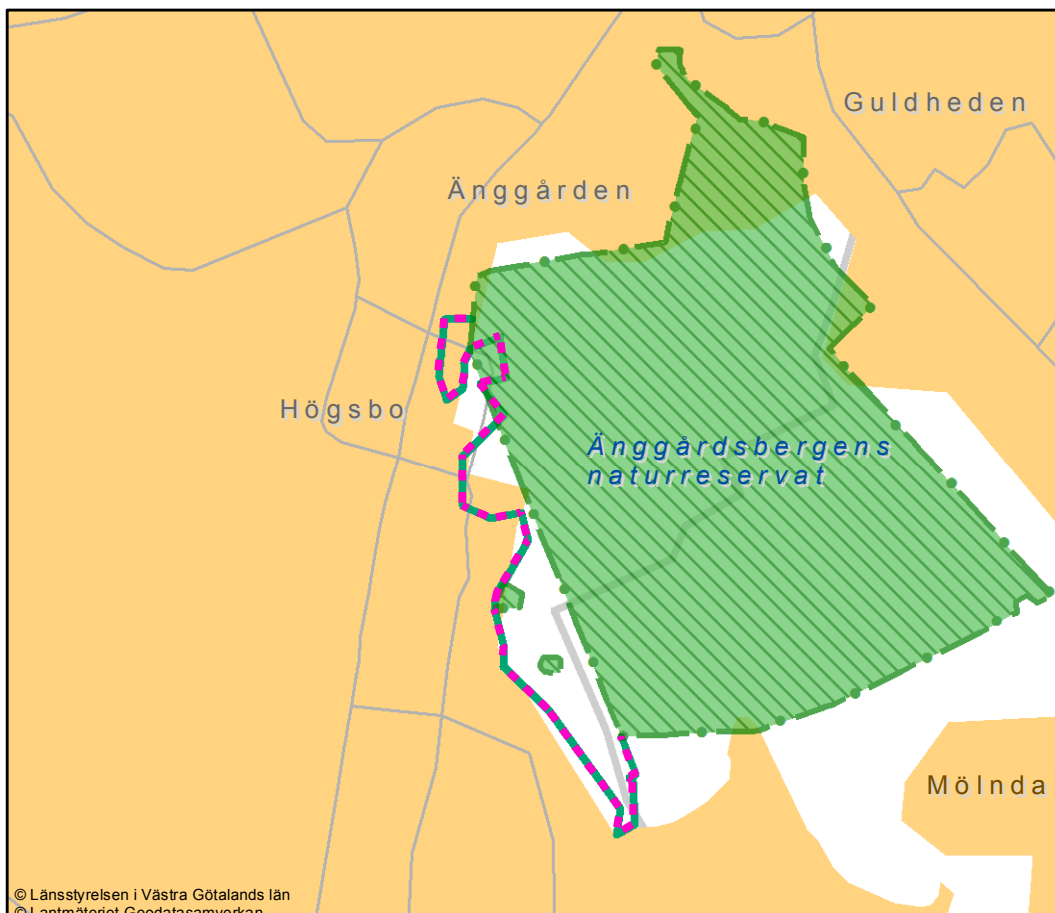
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 3

Dnr 511-21949-2015
Beslut 2016-09-12

ÖVERSIKTSKARTA

Utökning av naturreservatet Änggårdsbergen Göteborgs Stad

Bilaga 4. Sakägarförteckning

Fastighet/rättighet	Namn	Adress	Adress forts	Postadress
Högsbo 757:50	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Högsbo 757:332	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Änggården 718:62	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Änggården 718:68	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Änggården 718:69	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Änggården 718:71	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Änggården 718:89	Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Servitut kraftledning	Ellevio AB	Box 2087		650 02 Karlstad
Nyttjanderättsavtal	Park- och Naturförvaltningen	Box 177		401 22 Göteborg
Nyttjanderättsavtal	Göteborgs Pistol- och Sportskytteklubb	Box 100		421 21 Västra Frölunda

Bilaga 5. Sändlista

Organisation	Adress	Adress forts	Postnr och ort
Göteborgs Stad	c/o Fastighetskontoret	Box 2258	403 14 Göteborg
Ellevio AB	Box 2087		650 02 Karlstad
Göteborgs Stad	Park- och Naturförvaltningen	Box 177	401 22 Göteborg
Göteborgs Pistol- och Sportskytteklubb	Box 100		421 21 Västra Frölunda
Naturvårdsverket	registrator@naturvardsverket.se		
Riksantikvarieämbetet	registrator@raa.se		
Havs- och vattenmyndigheten	havochvatten@havochvatten.se		
Boverket	registraturen@boverket.se		
Skogsstyrelsen	skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se		
SGU	sgu@sgu.se		
Göteborg Stad	stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se		
Mölnåls Stad	stad@molndal.se		
Trafikverket	trafikverket@trafikverket.se		
Stiftelsen Göteborgs Skyttesport	info@gillet.se		
Statens Geotekniska Institut Regionkontor Göteborg	sgi@swedgeo.se		
Göteborgsregionens Kommunalförbund	gr@grkom.se		
Göteborgs botaniska trädgård	botaniska.tradgarden@vregion.se		
Göteborgs Naturhistoriska Museum	gnm@vregion.se		
Bohusläns Museum	info@bohuslansmuseum.se		
LRF Västra Götaland	registrator@lrf.se		
Friluftsrämjandet	regionvast@friluftsframjandet.se		
Järnbrotts Scoutkår	jarnbrott@gbgscout.se		
Naturskyddsföreningen i Bohuslän	boel.lanne@naturskyddsforeningen.se		
Naturskyddsföreningen i Göteborg	planremiss.goteborg@naturskyddsforeningen.se		
Botaniska Föreningen i Göteborg	aimon@bahnhof.se		
Göteborgs Ornitologiska Förening	gof@gof.nu		
Västsvenska Entomologklubben	info@entomologklubben.se		
Göteborgs Svampklubb	ellen.larsson@bioenv.gu.se		
Lisa Ragnarsson	Kulturmiljöenheten		
Martin Jansson	Rättsenheten		
Paula Franco de Castro	Samhällsbyggnadsenheten		
Helena Irene	Naturavdelningen		
Områdesskyddsfunktionen	Naturavdelningen		
Förvaltningsfunktionen	Naturavdelningen		
Theodor de Knoop	Naturavdelningen		

Bilaga 6. Inkomna yttranden

Organisation/förening	Synpunkter	Länsstyrelsens ställningstagande
Botaniska Föreningen i Göteborg	1. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat. 2. Syftet bör kompletteras med områdets värden för undervisning/naturstudier.	2. Syftet kompletteras enligt önskemål.
Trafikverket	3. Ingen erinran.	
Göteborgs Botaniska Trädgård	4. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat. 5. Ny skötselplan för det befintliga naturreservatet är angeläget. 6. Utökning inom Mölndals Stad bör göras.	5. Arbetet med ny skötselplan för Änggårdsbergen kommer att påbörjas inom kort. 6. Frågan kommer att diskuteras med Mölndals Stad.
SGU	7. Positivt att pegmatitbrotten kommer att omfattas av reservatet. Informationstavlor vid pegmatitbrotten kan behöva uppdateras. Kontinuerlig röjning behövs sannolikt i brotten. Vore positivt om området blev mer tillgängligt för besökare. 8. Viktigt att SGU's personal, forskare och studenter kan undersöka och provta i pegmatitbrotten.	7. Skötselåtgärder för pegmatitbrotten kommer att ingå i den nya skötselplanen. 8. Detta är möjligt efter tillstånd från Länsstyrelsen, enligt föreskrifterna.
Skogsstyrelsen	9. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat.	
Göteborgs Naturhistoriska Museum	10. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat. Utökningen säkrar konnektiviteten mellan hasselnokens habitat i det befintliga reservatet och den utökade delen. 11. Reservatet bör även utökas söderut inom Mölndals Stad. 12. Cykling i området kan på rätt ställen gynna vissa arter men samtidigt riskera att skada groddjur och reptiler. Kanske bör cykling tillåtas på vissa lämpliga delar.	11. Frågan kommer att diskuteras med Mölndals Stad. 12. Cykling förbjuds inte i detta beslut om utökning. Frågan kommer att utredas inom översynen av det befintliga reservatet.
Mölndals Stad	13. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat. Änggårdsbergen har en viktig ekologisk funktion i stadsområdet.	
Göteborgs Stad	14. Tillstyrker utökningen av befintligt naturreservat. 15. Göteborgs Stad kommer inte att yrka på ersättning. 16. Hänsyn har tagits till stadens planering. Förslaget strider inte mot översiktsplan/detaljplaner. 17. Göteborgs Stad ska även fortsättningsvis kunna bedriva förebyggande jakt/skyddsjakt. 18. Ridning och cykling i terrängen bör tillåtas på särskilt anvisade stigar. 19. Entréer och stråk bör tillgängliggöras i det fortsatta arbetet.	17. Jakt förbjuds inte i detta beslut om utökning. Frågan kommer att utredas inom översynen av det befintliga reservatet. 18. Cykling och ridning förbjuds inte i detta beslut om utökning. Frågan kommer att utredas inom översynen av det befintliga reservatet. 19. Entréer, parkeringsplatser mm kommer att ses över i samband med att ny skötselplan tas fram.